

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.

Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

Sok készülődés, vélemények és ellenvélemények elhangzása után végre a parlament elé került az erdélyi földbirtok-reformra vonatkozó törvényjavaslat is. Alkalmunk volt nekünk is, más erdélyrészi lapársainknak is ez ügyre vonatkozó megjegyzéseinket több alkalommal nyilvánítani.

A mit mindenek felett méltánytalannak és különösen megfontolandónak talált a legtöbb komoly hozzászólás, a különben nem teljes egészében ismert, javaslatban, az különösen a következő 2—3 megjegyzésben foglalható össze. Az erdélyi részekre vonatkozó javaslat az ó-királyságbeli reformtól eltérő módon állapítja meg a meghagyható birtok-területek terjedelmét, ami különben — a sokfelé tágítható részlet-feltétel, kivétel miatt — szinte teljesen a végrehajtást foganatosító bizottságok jóindulatára, egyéni felfogására lesz bízva. Ez később sok aránytalanságnak, méltánytalanságnak és emiatt támadható elkeseredéseknek lehet szülőke.

Készülünk előre

az őszi gazdasági teendőkre, nehogy úgy járjunk, mint a múlt évben, mikor a tehetetlenség miatt több százezer leu kár érte gazdáinkat és a vármegyét. Élénk emlékezetünkben van még, hogy a múlt évi gazdag gyümölcstermést mily könnyelműen kellett elpazarolnunk, részben a szállítási mizeriák, részben a berendezkedéseink hiányossága miatt. Mikor a gyümölcstermés beérett, akkor nem volt vagon és kivitel, mikor már lehetett volna vagonokat összeszedni, akkor már nem volt gyümölcs, mivel gazdáink felégették a sertésekkel és állatokkal. Tavasszal előállott a nagy kereslet széles e vármegyében és sajnos, nem voltunk képesek a keresletet kielégíteni.

Élénk emlékezetünkben van, hogy a múlt év őszén a mizerábilis állapotok láttán, a legtöbb gondolkozni tudó gazdának az az erős véleménye alakult ki, hogy ezt többé így hagyni nem szabad és nekünk minden eshetőségre készen kell lennünk a gyümölcs értékesítését minden módon biztosítanunk kell. Most a Gondviselés gondoskodott róla, hogy a gyümölcs értékesítését célzó problémák sokáig ne pihenhessenek, mert a jelek szerint, újból egy gazdagon termő évnek megyünk neki a megnyugvással látjuk, hogy a múlt őszi állapotok a terméseredményben megismétlődnek. Amily jól eső megnyugvással vesszük a Mindenható kezéből a gazdagabb áldást, épp annyira nyugtalanít a gyümölcs értékesítésének kérdése, vajjon lesz-e annyi energia bennünk, hogy e téren eredményes lépéseket tegyünk a népünkkel megértetni tudjuk, hogy mai gazdasági helyzetben minden kis darab gyümölcsekre szüksége van

A kisajátítási árnál az ó-romániai reform-törvény figyelmet tanusít a háboru alatt előállott nagy áremelkedésekkel szemben, míg az Erdélyre vonatkozó javaslat a pénz elértéktelenedését mellőzi. Ezáltal az itteni birtokok elvétele sokkal súlyosabban, sokszor tönkre tétellel fogja sújtani az eddigi tulajdonosokat, ami a gazdasági válságot csak súlyosbitani, a hasznos munkára képtelen társadalmi rétegek számát szaporítani fogja.

A közlegelők elvétele a magyarok és szászok virágzó állattenyésztését sújtaná, illetve tenné lehetetlenné, ami újabb mérhetetlen kárt okozna az államgazdaságra nézve.

Mindezek és még sok más elhangzott szempont a legnagyobb megfontolásra kell, hogy készítsék a törvényhozás munkásait. A jogosult demokratikus követelmények teljesítéséről a kellő előre látás és mérséklet tanusításával kétségtelenül gondoskodni kell, de csak úgy, hogy nehogy a célon túl lépve — esetleges elfogultságok, elkövetett hibák miatt — maga a demokrácia humánus célja, s ez által az államélet rendje csorbát szenvedjen, s újabb társadalmi és gazdasági válságok álljanak elő.

és semmit se dobhat el könnyelműen magától, ami csak néhány fillér értéket is képvisel.

A Székelyföld gazdái megváltozott körülmények közé kerültek. A háboru tartama alatt még megjárhatta a könnyelműbb felfogás, mert minden gazdasági terméknek meg volt a maga nagy ára s így a gazda boldogulhatott. De a háboru után? Az árak állandó csökkenésben vannak, az ipari termékek, mezőgazdasági eszközök, gépek, felszerelések árai még mindig utólréhetetlen magasságban állanak. Ezzel szemben gazdasági terményeit és állatait a kívánatos arányossággal értékesíteni képtelen és az ugynevezett gazdasági elhalás, a gazdai egzisztencia elhalása kérérlhetetlen bizonyossággal közeledik. Kereskedelmi kivitelek nincsenek és még jó időre nem is lesznek meg. Hozzá a nagy adóteher, stb. stb. Ebben a helyzetben, mikor általánosan közismert dolog, hogy e vármegye nem gabonatermelő s a legerősebb gazda is minden évben gabona vásárlására szorul, kétszeres sullyal esik latba azon gazdasági igazságunk, hogy e vármegyében a gyümölcstermelésnek és értékesítésnek útjait kell előkészítenünk.

E helyzetben nem tudom elképzelni, hogy a gyümölcsértékesítés kérdésében az államkormányzat továbbra is nemtörődomséggel járjon el és ne jöjjön segítségünkre társadalmi megmozdulásainkat illetőleg. Azért írom ezt, mert tisztára állami uton, állami intézkedésekre. ezt a nagy kérdést felbontani és életre venni, épp úgy nem sikerül, miként nem fog sikerülni az állatkivitelnek tisztára államkormányzati uton való lebonyolítása sem.

A gazdasági rendben egyforma erővel szükséges dolgoznia az államkormányzatnak és a gazdai társadalomnak. A gazdatársadalmat felsorakoztatni s a felsorakozáshoz segítségül jönni és

a kettőnek paralell működését a célok érdekében biztosítani — lehetnek azon irányelvek, melyek e gazdaságilag szegény vármegyében valamikor a népjóléthez vezethetnek. Mit kell tehát tennünk és hol kell kezdenünk? Ezuttal csak a közvetlen őszire való előkészületek megtételéről szólok, mint a legaktuálisabb gazdasági megmozdulásról és teendőkről.

A gazdatársadalomnak feltétlen szerveznie kell a gyümölcsraktárakat és eltartó, ugynevezett telettétő kamarákat, melyben a nyersen értékesítésre nem kerülhető és fel nem dolgozható gyümölcsöket összegyűjtve, tavaszi értékesítésre elhelyezheti, ami amiatt szükséges, mert népünk a gyümölcsök kitelelését biztosító pinchehelyiségekkel nem rendelkezik, legalább is nem elegendő mértékben. Az ilyen telettétő raktárakban lehetne elhelyezni mintegy 50 vagonra menő gyümölcsöt, minek tavasszal kétszeres értéke lenne. Beszerzendő lenne 6—8 darab Casseline-féle aszaló készülék, amivel a jelenlegi füstölő rendszert kúszóbból ki és gyümölcsaszalványainkat piacképesé tennők s így szilvatermésünket háromnegyszeres áron értékesíthetnők. Aszalásra kerülhetnének természetesen az alma- és körtegyümölcsök is. Központi lekvárfőző üstök beállítása is elsőrendű feladat. Ilyen uton berendezkedve — könnyű módon lehetne feldolgozni a termés egy-egy részét, míg a másik negyed rész nyersen kerülne eladásra és fele része tavaszra volna tartható. Ezt kellene tennie a gazdaközönségnek, mondjuk: a földmives szövetség keretében, melynek árucaarnokát amugy is létesíteni kell. Ha minden gazda az árucaarnoknak részvényese lesz, a földmives szövetség könnyű módon fogja ez intézményt létesíteni, hisz tőkéhez jut, de mai állapotában erre képtelen.

Míg a gazdatársadalom megvágja a gyümölcsértékesítés barázdáit önmaga erejéből, más oldalon az államkormányzatnak kellene segítségül jönnie a kiszállítással járó nehézségek eliminálása tekintetében s a szükséges beruházásokhoz nyújtandó anyagi segítségekkel, mert hiszen állami érdek, hogy a vidékek jövedelmező forrásai kihasználtsanak s megfelelően gyümölcsöztessenek. A mi vármegyénk gazdaságának egyik ütőere a gyümölcstermelés, másik az állattenyésztés. Míg az utóbbinál sokoldalú és lényegesen nagyobb kiadások merülnek fel a rendszeres kihasználás és jövedelmeztetést illetőleg, addig a gyümölcs kérdésénél elenyésző ama befektetés, amit a gazdának és a kormányzatnak a jövő érdekében tennie kell. Mi, gazdák, hiszem, hogy képesek leszünk a földmives szövetség árucaarnokát egy hatalmasabb erőfeszítéssel létrehozni, melynek egyik feladata a gyümölcsértékesítés bevezetése. Éppen azért, mert az árucaarnok e tekintetben is, mint egyik legfontosabb, a szükséglet mutatkozik — kérem a vármegye gazdáit az elevebb mozgékonyaságra és az erőteljes cselekvésekre.

—i—e.

Visszahelyezik az erdélyi és bánáti csapatokat. Rascanu hadügyminiszter a kisebb-ségi képviselők egy csoportja előtt kijelentette, hogy a régi királyságba áthelyezett erdélyi és bánáti csapatokat régi állomáshelyeikre helyezik vissza.

Ismét gyilkolt a pálinka.

Szokás az Erdővidék községeiben, így Biharfalván is, hogy a marhapásztorok az állatok gazdáit sátoros ünnepek alkalmával zsákkal és korsóval szerre látogatják. A zsákba kalácsot dugnak, a korsóba pálinkát töltenek, melyből viszont időközben bőven csordogál le ital a pásztorok torkán is.

Ez történt pünkösöd első napján id. Tóth Ferenc és Veres Gergely biharfalvi pásztorokkal is, akik között különben körülbelül 15 évvel ez előtt már volt valami összekoccanás, mely alkalmával Veres Gergely verte el id. Tóth Ferencet. Lehet, hogy Tóth ezt sem felejtette el, lehet, hogy csak a most bevett pálinka dolgozott bennük, mikor egy — nem valami nagyértékű borju-csengő felett — ismét összeszólkóztak. A szóból tett lett, mi közben a 74 év körüli, különben kötekedőnek, házsártosnak ismert öreg Veres úgy ütötte bottal Tóthot halántékán, hogy a sérülés nyoma később is meglátszott ott.

Az ütésre Tóth is visszavágott, az öreg kezére sujtott, majd kölcsönös dulakodás, birkozás támadt, melynek folyamán hol az egyik volt a másik fölött, hol a másik gyomrozta, szorongatta torkon amazt. A harcnak a Tóth Ferenc fia vetett véget, ki a

kimerülten vérző viaskodókat egymástól elválasztotta. Később az ellenfelek a fiatal legény békítgetései után és segítségével, együtt mentek a patakhoz is, hol a harc közben esett sebeket, vérzéseket lemosogatták. Majd még együtt áldomást is ittak, kocintottak a békekötés örömeire. A fiatal Tóth ezután hamarosan magukra hagyta a kibékült verekedőket.

Később azonban, késő este az öreg Veres Gergelyt a mezőn a pásztorok sulyos, már-már haldokló állapotban találták meg, nemsokára meg is halt. Valószínűleg a verekedés folytán szenvedett sérüléseibe. A csendőrök id. Tóth Ferencet, sőt fiát is letartóztatták. Ez utóbbit azonban hamarosan el is engedték, mert kiderült, s ezt a halála előtt még kihallgatható Veres valamása is megerősítette, az ő szerepe a békítésen túl nem terjedt, s az öregeket a kibékülés után magukra hagyva, a sérültet többé nem látta. Valószínűnek látszik, hogy Veres a verekedés után a mezőre leheveredett, s talán el is aludt.

A hatóság részéről 18-ikán Szabó Géza dr. vizsgálóbíró, Voszka dr. kir. ügyész, Comsa dr. és Böhm dr. orvosok teljesítették a helyszíni vizsgálatot. Id. Tóth Ferencet, aki a verekedést beismerte, letartóztatták; mentesül az öreg részegségét és kihívó kötekedését hozta fel. Az ügyészség ellene szándékos emberölés büntettségért emelt vádat.

Körcölésök.

A koma melegiről.

A bika lecsöndösödött s mű rendősen jövgettünk faluból-faluba. A tarisnya is elékerült, met az úsmereccsének vége szakadt. A Baknya táján, egyik faluban a koma azt indítványozta, hogy falatoznánk egyet. Bémöntünk a korcsmába, de elébb a bikát jól békötöztük a szín alá. Mű is megehűtünk, megszojmutunk, hogy a szöműnek mindönt okulárral látott, szöműveg nélkül is. A koma fenyővizet rendőtt s kénágtatni kezdött:

— Igyál, hogy rongyosoggyál; az a mijénk, amit megöszünk, megiszunk...

— Ne kénájon, jól tuggya, hogy nem természetöm az ivás; meg osztán nem akarok a közből inni s a közköccsögöt szaporittani.

— Má pedig én a közből iszom, met a köznek dógozom — s ha te is nem iszol egy pohárral, itt hagylak bikástól. Ha együtt járunk, lögyünk egyformák!

Muszáj vót nyalogassam a fenyővizet. A koma pedig annyira mönt közköccsögös, hogy a nóta is kirozott belőle: „Ezt a kerek erdőt járom én” — dudolgatta.

— Ejsze jobb vóna, ha a Baknyát járnók, met az üdő telik, az utiköccsög pedig szaporodik.

E'önös-elig tuttam a komát az italból s a „Kerekerdő”-ből kibabajítani s elindítani a bikával együtt. A Baknyán béfelé házsártoskodott, akadékoskodott; még sértőgetött is, de nem akadtam harogra. A „Szejke”-fürdőhöz érve, a koma meglátta a szint s a padokot s tökéletlenkődni kezdött:

— A Herkó Páternek sem mönyök tovább egy nyomatást se, amig meg nem nyugszom — monta.

Béláttam, hogy igaza van. Hogyne, mikor a Baknyán bé éppen két annyi utat tött meg, mint én, met én az uton igyenőssen, ő pedig körösztil-kosul jött...

— Itt mi van? — kérőzte.

— Itt fürdőféle vóna, de még nem nyilott meg.

— Akkor addig el nem indulunk, monta, amig meg nem fürdöm. Ojan melegöm lött a fenyőviztől, hogy gyulok ki.

— Még hideg van fürödni, met — lássa-e, az északos helyön még hó van, most olvadozik.

— Neköm mindegy, ha hólé, ha mi, csak viz lögyön...

A nagy beszédre valaméjlik kalibából egy asszon vetődött oda. A koma abba kötött belé.

— Kied itt miféle?

— Fürdőfelügyelő s jegyadó.

— Hát mit ügyel föl?

— Azt, hogy ingyön sönki se füröggység.

— Hát mennyiért haggya, hogy megfüröggység?

— Tán csak nem mönt el az esze, hogy márcijusban füröggység?

— Ha melegöm van, nem számít: julius-e, vagy január; meg kell füröggység, érti-e?

— Értöm, értöm, de nincs meleg viz.

— Nem is kell, én elég meleg vagyok.

— A hideg fürdőben van viz, de attól a foga kiszökik...

— Ne töröggység avval, csak haggya, hogy megfüröggység.

— Hát én hagyhatom...

— Mennyiért haggya?

— A tavaly tiz pöngő vót...

— A' most igön drága, lejött a marha ára...

Haggya öté'.

— Nem hagyhatom.

— Akkor ugy is mönyök belé...

— Nem lehet...

— Óh, haggya no!

— Hát nem bánom, csak ki ne tudöggység...

Fürdő ruhát nem parancsol?...

— Parancsol a tót nyavaja, hiszen még az enyimöt is levetöm.

Közelebb huzódtam a fürdőhöz, ügyeköztem a komát lebeszéni, hogy né ily né ugy, e' még a tavaji maradék ki sinca takarítva, a viz is hideg, beteg lössz tölle...

— Ne szöjj belé; vótál-e katona?

— Én csak ojan bogos jelölt vótam.

— Én pedig vörös nagyragos huszár vótam s a' pedig nem retirál meg egy kicsi hideg viztől.

Azért is megmutatom, hogy a kösség köccsögön megfüröggőség — márcijusba.

Azonn — észö' — nem...

— Mingyá' meglátod...

Hát a kolontos levétközött rendősen, odaállott a medőnce szöjjire s neköm szöllött:

— Számlálj hármat, akkor szököm belé.

Én számláltam: egy, kettő, há... rom! A koma belészökött, lemerült egészen, de a másik pillanatban ugy kiszökött a túsó martra, mint egy fiatal béka. Hát látom, hogy a keze, lába s az ajaka megkékült, mint a kükény, s mindön ina rözgött, mint a nyárfalevél. Meg is szöllalott, de a foga mind összekocogott s csak röszkető, kecskebéka hangon ebögte:

— Ko—ko—koma, ö—ö—ötöztess föl, a—

a—az I—i—isten me—me—megfizeti, me—me—met az eröm u—u—ugy e—e—emönt, ho—ho—

hogy b—b—b—bbb; z—z—zzzzz...

Ö:öztetni kesztem, de a lába s a keze ugy röszketött, hogy előns-elig tuttam a vátozóba begyurni.

— M—m—most má indujunk, ha—ha—ha-nem e—e—evőszön az lsten hidege.

Elindutunk. A koma ejan igyenőssen s ojan serényön jött Szombafala felé, hogy a bikával elig értem nyomába. A kösség még sem fizeti ingyön meg a fürdő jegyöt...

A „borviz” mejékiról is tisztölöm a Szörkesztő urat, amig élök, én: Kurtá Góbé.

~~~~~

A mezőrendőri és erdőszeti kihágások tárgyalására a belügyminiszter 3586—1921. sz. rendelete szerint, ezantul nem a rendőrség, hanem a városi tanács illetékes.

HIREK.

Május 21.

Tompa Árpád

1860—1921.

Fájó szívvvel vettük a gyászirt, hogy Tompa Árpád, — a megszüntetett helybéli áll. főreáliskola egykori igazgatója, utóbb tordai áll. főgimnáziumi igazgató, — áldozócsütörtökön, Budapestén 61 éves korában, szeretett gyermekei körében csendesesen kimult. Gyenge szervezetét megviselte a háborus idők sok izgalma, érzékeny, finom lelkületét megtörte az emberiséget és kultúrát ért katasztrófa. Megrendítő csapás volt rá nézve már az is, hogy intézetét, a főreáliskolát 1917 év szeptemberében egyszerre hirtelen megszüntették, s így neki e városból, hol munkás férfikora javarészt eltöltötte, az iskola megszűnésével kényszerűen távoznia kellett.

Tompa Árpád első sorban és mindennek felett tanár volt és nevelő, a szó szoros és nemes értelmében, szeretettel, odaadással csüngött növendékein, az volt elve, hogy ezek fejét ne csak tudással, ismeretekkel gyömmöszölje tele, de őket önállóságra szoktassa és öntudatos, jellemes, gerinces emberekké nevelje. A tanári munka mellett, — bár a népszerűséget nem kereste — kivette részét a társadalom és közélet munkájából is. Távozása előtt elnöke volt a helybéli kaszinónak, tagja a városi és vármegyei törvényhatósági bizottságnak és még több tudományos és közhasznú társulatnak.

Ki ne emlékeznék finom, valóban uri modorára, lebilincselő, szellemes társalgására, melylyel a vele beszélőt az első percben megnyerte; ha pedig tovább tartott a diskurzus, észrevehette az illetőt, hogy egy széles látókörű, sokat olvasott és valóban ritka műzlisű emberrel áll szemben. Szelleme valóságos kincses ház volt, különösen a történelem és társadalmi tudomány, szépirodalom és bölcsélet széles mezején volt otthon, de a többi tudományág se volt ismeretlen előtte.

Az imperium átvétele és iskolájának megszüntete után, Tordán a művészetek története köréből tartott felolvasásokat, s egyideig részben ezek jövedelme szolgált a maga és családja fenntartására. Volt sok érdekes és eredeti eszméje és ötlete, kár, hogy nem szánta rá magát, hogy tudását, képzettségét nagyobb munkába is lefektesse s így valóban értékest, maradandót alkotson.

Uri ember volt és tipikusan magyar karakter. Bár tudása, műveltsége, felvilágosodott szabadelvűsége az ujkor gyermekévé tette is, egy és más tekintetben megmaradt konzervatív magyar nemesnek, annak erényei és hibáival együtt. Finom, érzékeny lelke messze elkerülte a vásári lármát. Vagyonszerzésre sohase gondolt. Nem egyszer mondta, félig tréfásan, félig komolyan, hogy a nagy vagyonhoz nagy piszok tapad. Az ő keze tiszta volt és makulátlan. Mint a magyar közélet sok jelese, ő is szegényen halt meg. Szomorúan jellemző közállapotainkra, sok töviset és kevés méltánylátást termő tanári pályánkra, hogy egy a közérdekekben átél munkás szellemi élet eredményeül — habár erkölcsi elismerésben volt is része, mert élete alkonyán igazgató lett és végül a főigazgatói címet és talán jelleget is megkapta (kinevezése temetése után 1—2 nappal jelent meg a hivatalos lapban), — annyit elérni még sem tudott, hogy gyermekeit szegénységben hagynia ne kelljen. Két lánya: Mártha és Lili, két fia: Kálmán és Laci — teljesen árván maradtak, mert nemes szívé, költői kedélyű édesanyjukat, Szent-Királyi Lenkét még itt e városban eltemették.

Tompa Árpád meghalt, de nemes szívének melege, fenkölt szellemének heve tovább él és munkál hálás tanítványai lelkében. Legyen álma nyugodt és pihenése csendes. Sára Kálmán.

Jegyzők áthelyezése. Az elhalálozás folytán megüresedett székelyderzsi körjegyzőségbe Szabó Gábor peteki körjegyzőt, helyébe Petekre pedig Józsa Pál siménfalvi körjegyzőt helyezték át.

Nem lesz májusban népszámlálás. Titulescu pénzügyminiszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy téves az a hír, mintha a népszámlálás májusban megkezdődne. Ez csak akkor fog megtörténni, ha a Ház a pénzügyi reformokat megszavazta.

A legutóbbi kitelepülő vonat utasai a magyar határról az alábbi sorokban küldenek a mi utunkon üdvözlést az itthon maradottaknak: Szeretett szülőföldünknek és jó embereinknek a magyar határról még egy Istenhozzátot és sok meleg üdvözlést küldünk. Biharpuspöki, 1921. május 13 (Péntek.) Kovács Ákos, Birinyi Ferenc, Dávid Lajos, Koncz Árpád, dr. Herczegh Lajos, Herczegh Dénes, Lukácsy János, Donáth Gyula és családja, Benkő Mihály és családja, U. Kovács János és családja, Germarz Miklós és neje Burna Erzsike, Wolf ezredes és neje Haurik Irma, Medvés Sándor és neje, Kolombán Lajos és neje, Solymossy Lola, Csépi Béla, Rhoibonyi Makka.

A községi képviselőtestületek működése régóta szünetelt a vármegyében is. Ma, szombaton délelőttre Morvay dr. alispán a vármegye szolgabírát és jegyzőt értekezletre hívta össze, kik előtt új hivatalában bemutatkozván, sürgős intézkedést kívánt a községi elöljáróságok, képviselőtestületek és igazoló választmányok újra alakítása iránt. A választásoknak június hó 30-ikáig mindenütt be kell fejeződniük. Mindenesetre helyeselni való, hogy ez autonóm testületek újra életre keltenek s a községek a maguk törvényes hatáskörében a maguk ügyeit saját felelősségükre intézhetik.

A főgimnázium dalestélye. A róm. kath. főgimnázium május 28-án (szombaton) a Székely Dalegyelet és az Egyházi énekkar közreműködésével a szegény tanulók tan- és fenntartási díjainak fedezésére P. Szergiusz karnagy vezetésével a Bukarest-szálló színháztermében táncal egybekötött dalestélyt rendez a következő műsorral: 1. Megnyitó. Játéka: Kónya János és zenekara. 2. Szavai: Kovács Margit urleány. 3. A szellőhöz. Előadja az egyesített dalkör. 4. Szavai Krasznay Bandi tanuló. 5. Falu végén kurta kocma... Karének. Éneklő az egyesített dalkör. 6. Falu végén kurta kocma. Énekes szimfónia. Színre alkalmazta: Dr. Hevesi S. Személyek: Panyó Panni: Forró Gézáné. Első legény: Benedek Géza dr. Második legény: Bodrogi Balázs. Harmadik legény: Nagy Lajos dr. Negyedik legény: Szemesán László. Cimbalmos: Vákár Vilmos. Egy leány: Tamás Irma. Inas: Dragomán Domokos. Cigányok: * * * 7. Mérgezési eset. Tréfa. Előadók: Vákár Vilmos, Szász József, Barabás György, Dragomán Domokos és Spanyol Pál. Kezdet 8 órakor. Helyárak: páholy 60 Lei, oldal- és támlásszék I—X. sor 15 Lei, zártzék 10 Lei. Karzati ülő I. sor 10 Lei, II—III. sor 6 Lei. Földszinti állóhely 4 Lei. — Jegyek előre válthatók a Könyvnyomda Részvénnytársaság üzlethelyiségében; a mulatság estéjén a pénztárnál. Felülfizetéseket a jótékony cél érdekében köszönettel fogadják. Előjegyezni május hó 25-től lehet.

A IV. oszt. kereseti adó megszűnt. A pénzügyminiszter az 1516—1921. sz. „Decret Lege” alapján az eddigi IV. oszt. kereseti adót törölte. Április hó 1-től számítva a 6%-os adó lép helyébe, mely minden fizetés, nyugdíj vagy járadék után leróvandó.

A hadifoglyok és bevonultak után járó hadisegélyeket a pénzügyminiszter a 3258—1921. sz. rendeletével április 1-től beszüntette. A már liquidált, de pénzhány miatt ki nem fizetett összegek azonban kifizetendők. Visszamenőleg járó segély-járandóság többé nem igényelhető. A községek által kapott előlegek az adóhivatalba visszafizetendők.

A repatriálók — akiket a rendőrprefectus kísért — a határon szerencsésen átmentek. A határnál 15 személy nem jelentkezett. Ezeknek az utlevelei a határrendőrségnél maradtak és ott bármikor átvehetik.

Eljegyzés. Pap Gizike és Barra Andor jegyesek. (Székelyudvarhely, 1921 május 15.)

Szemerjay Ankát Régeny Rezső Vulkánban pünkösöd első napján eljegyezte. (Minden külön értesítés helyett.)

Megszüntették a kényszer-fafuvarozást. Az elmúlt és jelen évben a vármegye földmives lakossága között nagy elégtelenséget keltett, hogy számos község fuvarjait Szentgyházafalutól Köröspatakiig és Parajdtól Ujszékelyig a Lendvai és Zathureczky-cég Firtoshegyen vásárolt fájának leszállítására a hatóság csekély fuvarbér mellett kényszerítette. Ujabbán is ugyanazon cég Homoródalmáson levő fájának leszállítása céljából 700 fuvar rendeltetett ki, mire az érdekeltek közül többen a földmives szövetség útján a

prefecttól a kényszerfuvarozás megszüntetését kérték, mire a prefektus a kényszerfuvarozást meg is szüntette. Reméljük, hogy ez a népet terhelő szolgáltatás, melynek törvényes alapja nincs, ezzel végleg megszűnt.

Felső leánykereskedelmisták figyelmébe. A tervbe vett helybeli állami felső leánykereskedelmi iskola megnyitása érdekében az érdekeltek, akik az első évfolyamra belépni óhajtának, jelentkezzenek május hó végéig az állami középiskolában. (Reáliskola épületében!) A jelentkezésnek tisztán informatív jellege van s a felsőbb hatóságoknak akar tájékozásul szolgálni s így ebből semmi kötelezettség nem származik egyik félre sem. Az új intézettel internátus is van tervbe véve.

Halálozások. Özv. Lántsky Sándorné Hrobonyi Gizella f. hó 17-ikén Székelyudvarhelyen 62 ik évében hosszas szenvedés után elhalt. A régi idők tisztelt és szeretett nagyszonyainak egyike tűnt el az ő meggyerő, kedvesen-ősz alakjával. Szentkeresztbányai házuk, míg népszerű és vendégszerető férje élt, nevezetes volt névnapjainak vendéglátásairól, egyik központja volt a vármegye régi uril társadalmának. Férje halála után s később a szenvedések miatt is visszavonulva, családjára iránti szeretetének élt, örömet találva kis unokái fejlődésében. Tekintélyes és igen nagyszámú rokonság gyászolja. Temetése nagy részvét mellett 19-ikén folyt le.

Özv. Kovásznai Becsek Dánielné Jánossy Eszter f. hó 15-ikén, 77 éves korában, Székelyudvarhelyen elhunyt. Hűséges élettársa volt Japunk nyomdájának megalapítójának és egykori tulajdonosának. Férjének halála után csendes visszavonultságban élt. Temetése őszinte részvét mellett f. hó 17-ikén folyt le.

Corcan Péter, nyug. főszolgabíró, legutóbb a vármegye főlevéltárosa, Temesváron a napokban elhalt. A magyar uralom alatt országgyűlési képviselő is volt s mint ilyen, a szabadelvű pártnak ismert nevű tagja. Legutóbb hosszas betegségekkel, hivatali teendőinek ellátásában sem tudott tevékeny részt venni.

Sándor Józsefné Boros Rozália 65 éves korában f. hó 21-ikén, Zetelakán jobblétre szenderült. Tekintélyes, nagyszámú család gyászolja. Temetése 23-ikén d. e. 9 órakor lesz.

A „Napkelet” pünkösdi száma ünnepi tartalommal, de a rendes áron került ki a könyvtárcsára. Az új számban a legnépszerűbb erdélyi írók válogatott művein kívül a budapesti és bécsi magyar írók Erdélynek szánt kitűnő eredeti írásait is találjuk, amelyeket csak a „Napkelet” közöl s másutt sehol sem jelennek meg. Általában a nem Erdélyben élő írók szerves bekapcsolásával a „Napkelet” most már teljesen pótolja a magyarországi irodalmi folyóiratokat s ma úgy szólván az egyetlen magyar nyelvű lap, amelyben az egész magyar kultúrközönség minden elsőrangú írója párt-, osztály- és világnézeti különbség nélkül együtt működik.

Zenét tanulók figyelmébe. A megalakult filharmonikus társasággal kapcsolatban senkikonzervatórium létesítése is tervbe van véve. Ma már konkrét formában áll készen az egész terv, amennyiben sikerült a kolozsvári zenekonzervatóriummal megegyezésre jutni s így az itt felállítandó zeneiskola azzal olyan közös tantervvel dolgozna, hogy a magasabb nivójú zenei oktatást óhajtok innen kikerülve, minden zökkenés nélkül léphetnének át Kolozsváron a megfelelő magasabb évfolyamokba. Ilyen formán az udvarhelyi valóságos főiskolát lenne a kolozsváriak. Egyelőre zongora, ének és a vonós hangszerek oktatása kezdődnek meg. A havi tandíj a lehető legminimálisabban (kb. 50 lei!) volna megállapítható, mert az intézet az állami középiskola helyiségében nyerne elhelyezést s így a tárgyi nagy kiadások elesnének. A tanítás délutánonként folyna, ami más nyilvános intézet tanulóit, sem pedig a háztartással rendszerint a délelőtti órákban lefoglaltakat nem akadályozná. Az iskola végleges megszervezése szempontjából az érdekeltek június elsőjéig Bányai János igazgatónál (reáliskolában) lehetőleg a déli órákban jelentkezzenek s ugyanakkor az eddigi tanulmányaik eredményeit mutató kottáikat is mutassák be.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon nemes-szívű adakozók, kik szeretett férjema megoperálása alkalmával esaládomat szívesek voltak támogatni; valamint azon jó barát és ismerősök, kik elhalálozása alkalmából szíves részvételükkel mély fájdalommat enyhítették, ezuton fogadják hálás köszönetemet. Özv. Schlosser Vilmosné.

A rokkantak, hadiözvegyek és árva gondozását az államok mindenütt egyik legfontosabb hivatali teendőjükül kezdik felismerni. Így a román kormány is egy nemzeti szövetség, illetve hivatal felállítását határozta el, melynek szervezését a vármegyében is megkezdették. E célból folyó hó 19-ikén a vármegye házánál a hadigondozó hivatal kiküldöttjének jelenlétében értekezlet volt, melynek folyamán a vezetőséget megalakították. Előök Nistor Joachim tanfelügyelő, alelnökök Pál István és Gergely János lettek; ügyvezető alelnök Balea Athanas s. tanfelügyelő, titkár Micu Victor és Bölöni Vilmos. A bizottság tagjai ezenkívül hivatalból a prefectus, rendőrprefectus, pénzügyigazgató, alispán, főorvos, s a közigazgatási hivatalok más vezető tisztviselői, valamint a lelkészek is. Egy rendes számvevői és segédhivatali tisztviselői állásra pályázatot hirdettek.

F. hó 23-ikén nemzeti ünnep lesz, melyre való tekintettel a rendőrség olyan intézkedéseket adott ki, hogy e napon általános munkaszünet tartandó, s az üzletek egész napon ki nem nyithatók, a mézárás-üzletek és korezmák kivételével. Ezek is csak 10 óráig tarthatók nyitva, de a mise alatt bezárandók. A házakra lobogó tűzendő ki. Délelőtt a piacon ünnepi mise lesz, beszéddel és katonai díszfelvonulással. Délután 3 órakor a vármegye házában iskolai ünnepély; este 9 órakor ugyanott a kifüggesztett plakátok szerint, műsoros estély. A rendezőség azokat is szívesen látja, akik esetleg tévedésből meghívót nem kaptak.

A foot-ball mérkőzés, a kedvezőtlen idő miatt, pünkösöd első napja helyett, másodnapján, 16-ikán délután folyt le a város válogatott csapata és a kollegiumi, valamint a főgimnáziumi ifjúságból egyesített csapat között. A verseny 2:1 arányban végződött az ifjúsági csapat javára. Mindkét csapat lelkes igyekezettel, fejlődésképeséget tanúsítva játszott és a közönség érdeklődése is megfelelő volt.

Meghívó. Az udvarhelyvármegyei róm. kath. tanítók folyó hó 31-én d. e. 10 órakor Székelyudvarhelyen a szerzetesek iskolájában fizetésük ügyében közgyűlést tartanak, amelyre kérjük kártársainkat, szíveskedjenek megjelenni. *As intéző bizottság.*

Köszönetnyilvánítás. Negrutiu F. Emil városi I. tanácsos és neje az esküvőjük alkalmából kapott sok kedves szerencse-kívánattal ez uton mondanak köszönetet.

A Székelykeresztúri Műkedvelő Társulat a pünkösödkor nagysikerrel előadott „Gyimesi Vadvirág”, Géczli István kitűnő népszínművének előadását f. hó 28-ikán közkívánatra, a Walter-féle színházteremben, mérsékelt helyárakkal megismétli. Az előadás 9 órakor kezdődik.

A patkányok nagymérvű elszaporodása miatt a városi tanács az alispánhoz előterjesztést intézett a vármegyei szabályrendelet olyan értelmű módosítása iránt, hogy a patkányirtó ebek is kisebb mérvű adóval (12 leivel) róvassanak meg. Az alispán a szabályrendelet módosítása érdekében a lépéseket megtette, s a városi tanácsot egyuttal értesítette, hogy ideiglenesen, a mennyiben a patkányirtó kutyaokról igazolható, hogy éberségüknel fogva házörzésre is alkalmasak, nincs kifogása az ellen, hogy a házörzőkkel egyenlő adó alá essenek. Ezt az alkalmasságot azonban helyszíni vizsgálattal kell igazoltatni, melynek megtartása 14 napon belül írásban kérendő, hogy az állatorvos az állatot megvizsgálhassa.

Rendőri hírek. Csikmántori János helybeli timártól f. hó 14—15-ikére virradó éjjel ismeretlen tettes egy aranyórát, láncot (4000 leu értékben) és 921 leu készpénzt lopott el. A gyanu először B. J. nevű, jelenleg Marosvásárhelyen alkalmazott fiatal timáresgédre irányult, ki legutóbb szabadságon városunkban itthon járt. A nyomozás, melyet Nagy András rendőrfogalmazó vezet — azonban kimutatta, hogy a gyanu alaptalan, ezért szabadon bocsátották. Az ügyet azonban további illetékes intézkedés végett áttették az ügyészséghez. A nyomozás foly tovább. — Bándi Imre itteni lakostól a múlt hónap végén ismeretlen tettes mintegy 300 leu értékű ruhaneműt lopott. A károsult remélt tett feljelentésére a rendőrség a nyomozást folytatja. Egy eleinte gyanúsított szolgáló ellen lefolytatott házkutatás eredménytelenül végződött.

Strada Crişan (Vár-utca) 21. sz. alatti

kőház eladó,

ahol folyó hó 24-én, kedden d. e. 11 órakor bu-
torok és konyhai edények szabad kézből eladatnak.
Értekezhetni: Kolláth Lajos ügyöknél Str. Prişul
Mircea (Petőfi utca) 13. szám.

50—1921. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági kiküldött az 1881. évi LX.
t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy a cristuri kir. jbiróságának 1828—2. 1920.
sz. végzése következtében dr. Elekes Domokos
cristuri ügyvéd által képv. Rosmann Eszter vég-
rehajtató javára 562 lei s jár. erejéig 1921. évi
március 31-én fogatosított kielégítési végre-
hajtás útján lefoglalt és 800 leire becsült követ-
kező ingóságok u. m. 8 drb. 3 hónapos malac
nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a cristuri kir. jbiróságának
1921. évi G. 694. sz. végzése folytán 562 lei
tőke követelés, ennek 1920. december 3 től járó
5% kamatai és eddig összesen 146 leiben bíróság
megállapított költségek erejéig adós házában
Alsóboldogfalva községben leendő megtartására
1921. évi május hó 27. napjának d. u.
3 órája határidőül kitzetnek és ehhez a venni
szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX.
t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzbeni
fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség
esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat
mások is le és felül foglalták s azokra kielégi-
tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881.
LX. t. c. 120. § a értelmében ezek javára is el-
rendeltetik.

Cristur, 1921. évi május hó 13-án.

Lőrinczy A., bírói kiküldött.

Olcsó árak!

A bőrák csökkenése folytán
cipőárainkat
lényegesen
leszállítottuk.

Ha elegáns és olcsó cipőt akar vásárolni,
tekintse meg raktárunkat.

„TURUL” cipőgyár R. T.
Odorheiu—Székelyudvarhelyi fiókja Bal.
Regele Ferdinand (Kossuth-u.) 9. szám.

Eladó új kőház

a város legforgalmasabb helyén: Str. Principessa
Elisabeta (Bethlen-u.) 77. szám alatt, 5
szoba, konyha, kettős nagy pince, kert és mel-
lékhelyiségekkel Értekezni lehet: Roth János
tulajdonossal (a vasuti állomással szemben).

Koksz vagon-tételekben jutányos áron
kapható. — Bővebb felvilágosítást ad: **SÁNDOR DÉNES**
Odorheiu (Székelyudvarhely)
Str. Regele Carol (Br. Orbán Balázs-u.) 115. sz.

Selyem, bársony, férfi- és női ruhákat, végáru-
kat, házsizöttes posztókat présel, ványol és
legszebben fest és tisztít
SVAÁB ANDOR

első barcasági ruhafestő és vegytisztító
gyára Brassó.

Gyűjtő:

SZENTKOVITS JÁNOS utóda cég
Odorheiu (Székelyudvarhely), főtér.

Marosvásárhelyi Est-Hírlapiroda hirdetése.

Új angró üzlet!**Kereskedők figyelmébe!**

Értesítjük a t. kereskedő urakat, hogy **Tg.-Mu-
ras-Marosvásárhelyt, Strada Stefan Cel
Mare (Bolyai-utca) 9. szám alatt**

**új fűszer-, gyarmat- és festékáru
nagy kereskedést**

nyitottunk, azt a legszolidabb alapon vezetjük és
kérjük, hogy próbavásárlásaikkal felkeresni szives-
kedjenek, olcsó árainkról meggyőződést szerezvén.

Amerikai világos gyanta Lei 10—
Santos-kávé . . . . . Lei 15—
Rio-kávé . . . . . Lei 14—
Rizs Seigon . . . . . Lei 8-50
Békebeli Valdes-hajtú . Lei 20—
Ecetsav 80%-os . . . . . Lei 32—
Stearingyertya 5, 6, 8, 120 Lei 34—

Kristály- és kockacukor a legolcsóbb napi árban!

Ábrahám, Kádár & Comp.

60—1921. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági kiküldött az 1881. évi LX.
t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy a cristuri kir. jbiróságának 1800—3. 1920.
sz. végzése következtében dr. Elekes Domokos
cristuri ügyvéd által képv. Dávid Ignác csikszere-
dai lakos végrehajtató javára 227 lei s jár. ere-
jéig 1921. évi április hó 18 án fogatosított ki-
elégítési végrehajtás útján lefoglalt és 600 leire
becsült következő ingóságok, u. m.: 1 vastangelyű
kocsiszekér nyilvános árverésen aladatnak.

Mely árverésnek a cristuri kir. jbiróságának
1921. évi G. 792. sz. végzése folytán 227 lei tőke-
követelés és eddig összesen 32 leiben bíróság
megállapított költségek erejéig adós házában
Cristur községben leendő megtartására 1921. évi
május 25. napjának d. u. 3 órája hatá-
ridőül kitzetnek és ehhez a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az
érintett ingóságok az 1881: LX. t. c. 107. és 108.
§ a értelmében készpénzbeni fizetés mellett a leg-
többet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is
el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat
mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX.
t. c. 120. § a értelmében ezek javára is elren-
deltetik.

Cristur, 1921. évi május hó 13-ik napján.

Lőrinczy A., bírói kiküldött.

Nagy áresések!

a közismert

Hirsch Rudolf

divatáru üzletében, hol a leg-
nagyobb választékban és a leg-
jutányosabban kaphatók:

Angol mosó zeffírek
Francia kretonok és mosó delének
Férfi és női angolszövetek
Menyasszonyi kelengyék
Sepsiszentgyörgyi szőttesek
Jóminőségű vásznak
Ágy- és asztalneműek
Férfi- és fiúkalapok

Nagyválaszték gyapju delénekben,
francia grenadinokban, selymek-
ben, különböző színű klottokban
és minden fajta harisnyákban, stb. stb.

Nagy áresések!**8 lóerős cséplőgép-garnitúra eladó**

Székelymagyaroson. Értekezhetni: György Dénes-
nél Sz.-keresztúron. (Unitárius főgimn. szemben.)

Gőzmosóda-megnyitása!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tu-
domására, hogy a helybeli gőzmosódat átvettem
és azt a Vár-utca 4. szám alól a régi helyére

Str. Horia (Kornis-u.) 12. sz. alá

helyeztem vissza. Tisztelettel kérem mindazon
megrendelőimet, kiknek a kiszolgálásra eddig
panaszuk volt, hogy ezentul bizalommal legye-
nek, mert teljes szakértelem mellett igyekezni
fogok, hogy megrendelőim megelégedését kiér-
demeljem. Szives pártfogást kér:

teljes tisztelettel

JOÓ MIHÁLYNÉ.

Márvány és trachit
siremlékeket
legszebb kivitelben készít és
raktáron tart:
Fancsali Bálint
kőfaragó-mester
Odorheiu-Sz. udvarhely
a vasutállomás mellett

Eladó ház.

Str. Principessa Maria (Szent
imre-utca) 36. számú kőház
három szoba és konyha hozzá-
tartozó melléképületekkel eladó.
Értekezni lehet a kiadóhiva-
talban.

**Öröltetők
figyelmébe!**

Van szerencsém az öröl-
tető közönség szives tu-
domására hozni, hogy a

gőzmalom
folyó hó 25-ikén, vagyis
szerdán

ujból üzemből lesz és ál-
landóan működni fog.
Mindenképp szivesen lát-
tunk! Tisztelettel

Fábián József,
gőzmalomtulajdonos.

Marosvásárhelyi Est-Hírlapiroda hirdetése.

Bukaresti nagy divatáruháza fiókja

V. MISSIR FII & Co.

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

50,000.000 Lei alaptőke.

Megnyílik a legközelebbi napokban FOGOLYÁN JÁNOS
vezetésével

Tg.-Mures (Marosvásárhely) Piata
Reg. Ferdinand (Főtér) 49. sz. alatt

Felszerelve a legújabb női- és férfi divatárukkal, selyem,
szövet, vászon, kész fehérnemű, cipő, illatszert, cukorka
és egyéb különlegességekkel, legnagyobb választékban